

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

КОВАЛЕНКО Євген Валерійович - кандидат юридичних наук, доцент, професор спеціальної кафедри № 2 ІШЮК для СБУ НЮУ ім. Ярослава Мудрого, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8630-8951>

ПЛЕТНЬОВ Олег Вікторович - кандидат юридичних наук, доцент, професор спеціальної кафедри № 2 ІШЮК для СБУ НЮУ ім. Ярослава Мудрого, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0033-3011>
УДК 351.746.1(477)(075.8)
DOI 10.32782/NP.2023.2.29

У статті проаналізовано окремі проблеми правового регулювання, що впливають на оперативно-службову діяльність співробітників Служби безпеки України та сформульовано пропозиції щодо удосконалення організаційно-правових засад із даної проблематики.

Доведено, що Служба безпеки України, особливо під час дії правового режиму воєнного стану в Україні, належить до головних суб'єктів забезпечення національної безпеки України. Водночас, відповідно до чинного законодавства України на Службу безпеки України в цей період покладені, права, обов'язки і відповідальність щодо захисту суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, як всередині країни, так і на тимчасово-окупованих територіях.

Для проведення загальнонаціональної оцінки ризиків у контексті розбудови Системи управління національними ризиками, разом із суб'єктами національної безпеки України, пропонується створення спеціальної міжвідомчої групи з проведення національної оцінки стратегічних ризиків, що має функціонувати при Головному ситуаційному центрі України.

Ключові слова: правове регулювання, оперативно-службова діяльність Служба безпеки України, державна безпека, суб'єкти сектору безпеки і оборони, воєнний стан.

Постановка проблеми

Недостатня ефективність державних органів, непослідовність та незавершеність реформ складових сил безпеки, недосконалість механізмів правового, організаційного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного забезпечення процесу розвитку системи забезпечення державної безпеки підвищують уразливість держави до загроз і знижують ефективність заходів із протидії таким загрозам [6, п. 12].

Під час дії правового режиму воєнного стану в Україні (Указ Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні»), як Служба безпеки України (далі – СБ України), так і інші суб'єкти сектору безпеки і оборони «зіштовхнулись із безпрецедентними викликами у своїй діяльності, насамперед безпековими, на які довелося оперативно реагувати. Серед них – організаційні та інші проблеми, що вплинули на здатність органів правопорядку ефективно виконувати свої функції із забезпечення національної безпеки України в низці аспектів. Водночас у суспільства зберігся чіткий запит на рішучі та позитивні зміни в усіх сферах життя, у тому числі правоохоронній, після перемоги України» [14].

Тому актуальність даного наукового дослідження у реаліях сьогодення є своєчасною і вимагає більш детального аналізу

правових і організаційних засад зазначеної проблематики та унормування окремих правових положень, у тому числі потребує уточнення понятійно-категоріальний апарат у чинних нормативно-правових актах України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Окремі питання організаційно-правових засад СБ України як суб'єкта національної безпеки України досліджені у працях таких науковців, як А.Л. Баланда, А.М. Благодарного, С.Г. Гордієнка, Е.С. Дмитренко, Ю.П. Дмитренка, А.М. Кислого, В.В. Крутова, А.І. Марущака, Г.В. Новицького, В.А. Омельчука, В.Г. Пилипчука, М.А. Погорецького, М.Л. Погребицького, Г.П. Ситника, І.В. Слюсарчука, М.П. Стрельбицького, О.А. Чувакова та інших науковців.

Метою статті є дослідження нормативно-правових актів СБ України, як суб'єкта національної безпеки в сучасний період, що впливають на правове регулювання в цілому та аналіз чинного законодавства України для подальших пропозицій щодо його удосконалення.

Виклад основного матеріалу

Державна політика у сфері державної безпеки спрямовується на попередження, своєчасне виявлення і запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам державній безпеці України, припинення розвідувальних, терористичних, диверсійних та інших протиправних посягань спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб на державну безпеку України, усунення умов, що призводить до цих загроз та причин їх виникнення. Одним із напрямів державної політики у сфері забезпечення державної безпеки є удосконалення національного законодавства у сфері забезпечення державної безпеки та гармонізація із законодавством ЄС і документам НАТО [12].

Правовою основою діяльності СБ України у сучасний період є: Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс, закони України «Про Службу безпеки України»,

«Про національну безпеку України», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про запобігання корупції», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», «Про державну таємницю», «Про боротьбу з тероризмом», «Про контррозвідувальну діяльність», «Про доступ до публічної інформації», «Про основи національного спротиву», «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».

Як і будь-яка виконавчо-розпорядча діяльність, службова діяльність СБ України спрямована на досягнення певних результатів і ґрунтується на принципах, визначених законодавством України. У Законі України «Про Службу безпеку України» закріплено, що в оперативно-службовій діяльності СБ України дотримується принципів поєднання єдиноначальності і колегіальності, гласності і конспірації [6, ст. 3]. Ці основні ідеї визначають зміст і спрямованість його діяльності в суміжних сферах, характеризують його призначення у сфері правоохоронної діяльності. Ці цілі, завдання та принципи закріплені в Конституції, законодавстві України, міжнародних нормативно-правових актах та визначають основні засади діяльності СБ України. Мета та місія СБ України характерні для її завдань, які визначають зміст і спрямованість її діяльності, у тому числі і у сфер забезпечення національної безпеки та протидії тероризму. Від правильності та точності їх визначення законодавством залежить ефективність роботи правоохоронного органу та результати його діяльності [1, с. 22].

Водночас, аналізуючи положення Конституції України, Закону України «Про національну безпеку України» та інших законів України є підстави стверджувати, що до системи суб'єктів забезпечення державної безпеки українського суспільства в Україні належать:

- Президент України, який за Конституцією України є главою держави і виступає від її імені, є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України, очолює Раду Національної безпеки і оборони України [7, ст. 106];

- Верховна Рада України, як орган законодавчої влади [7, ст. 18, 19, 92];

- Кабінет Міністрів України (Уряд України), який за Конституцією України є вищим органом у системі органів виконавчої влади [7, ст. 113];

- РНБО України, як координаційний орган з питань національної безпеки і оборони при Президентові України [7, ст. 107];

- Служба безпеки України, як державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України [7, ст. 1], Збройні Сили України, Державна прикордонна служба України та інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, інші державні органи сектору безпеки і оборони;

- міністерства та інші центральні органи виконавчої влади (Міністерство внутрішніх справ, Міністерство оборони, спеціалізовані управління і служби Міністерства закордонних справ [7, ст. 17] та ін.);

- місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;

- прокуратура України;

- Національне антикорупційне бюро України;

- органи судової влади;

- громадяни та громадські об'єднання (на добровільних засадах).

Розв'язання проблем децентралізації публічно-владних повноважень в умовах євроінтеграційних процесів та проведення реформ правоохоронних органів на сучасному етапі, насамперед в Україні, вимагає дослідити статус, особливості організації діяльності суб'єктів правоохоронної діяльності [9, с. 65].

Значення принципів правоохоронної діяльності полягає в тому, що це першоджерело, яке визначає порядок здійснення, ефективність, спрямованість і причинність правоохоронної діяльності, водночас, вони дають змогу стверджувати про реальне існування правоохоронної системи. Це гарантії забезпечення прав і свобод людини та громадянина, чинники, що синхронізують систему правових норм і забезпечують узгодженість правових інститутів, є вихідними

положеннями для їх удосконалення. Таким чином, принципи правоохоронної діяльності можна вважати юридичною основою для тлумачення правових норм і вирішення дискусійних питань, що сприяє правильному правозастосуванню, розвитку процесуальної форми й процесуальних гарантій правоохоронної діяльності [9, с. 65].

Водночас, правовий статус СБ України, то О.П. Угровеський вважає, що адміністративно-правовий статус повинен бути охарактеризований як державний орган, що складається з двох компонентів: компетенції та правозастосування, а також визначення особливостей статусу працівників відповідних підрозділів. Своєю чергою, статус працівників уміщує три елементи: права, обов'язки та відповідальність [13, с. 53].

З позиції О.В. Грідіна, правовий статус Служби безпеки України – це встановлений законодавством режим виконання повноважень спеціалізованого органу, повноважень, завдань та форм діяльності у сфері забезпечення національної безпеки України [3, с. 302].

Якщо мову вести про співвідношення окремих понять, то не припиняються дискусії в науковому осередку щодо змісту поняття «безпека», її видів та співвідношення «видових» понять: «національна безпека», «державна безпека», «безпека держави», «суспільна безпека». Наслідком розбіжностей у поглядах науковців щодо цих питань стала відсутність у законодавстві з проблеми безпеки єдиної системи понятійних термінів [8, с. 104].

Також якщо категорію «національна безпека» розглядати за понятійним базисом, то першу групу її сутнісних ознак якраз і становлять держава (нація), суспільство (народ) і особа, особистість (людина), для яких характерні єдність мови, звичаїв традицій і святинь. При цьому особистість розглядається як стійка система суспільно вагомих рис, що характеризують індивідуума як члена суспільства. Суспільство сприймається як сукупність соціальних зв'язків і відносин особистостей (громадян) із загальними цілями і конкретними умовами життя. Держава розглядається як форма політичної організації суспільства, сукупність інститутів

управління й організації осілого населення, що займає певну територію і підлегле одній владі. Важливим аспектом є констатація тези, що держава створюється не суспільством чи осілим населенням, а саме нацією в інтересах підвищення її (нації) життєдіяльності [5, с. 14].

Згідно з Законом України «Про національну безпеку України» національна безпека України – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [4, ст. 1]. Відповідно до Закону України «Про Службу безпеки України», Служба безпеки України – це державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України [6, ст. 1]. З цього визначення вбачається, що СБ України є суб'єктом державної безпеки України. Утім, із Закону України «Про національну безпеку» (далі – Закон) випливає, що державна безпека – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру. Хоча на сьогодні, як бачимо, СБ України є одним із ключових суб'єктів під час дії правового режиму воєнного стану в Україні, як в середині країни (затримання колабораціоністів, зрадників, «кротів»), так і на тимчасово-окупованій території України. Сьогодні історія тримає це завуальовано, але деталі відкриваються після війни. Тобто, виходячи із визначення Закону необхідно констатувати, що СБ України виконує функції притаманні національній безпеці. Рекомендовано вивести державні органи з-під контролю спецслужб РФ, очистити спецслужби від іноземних «кротів», оскільки керівниками СБ України, Міністерство оборони України, свого часу, були безпідставно призначені громадяни РФ, які зробили свій внесок в зменшення боєздатності України та наповнили спецслужби своєю завербованою агентурою.

Спробуємо дослідити окремі положення понятійного апарату у цій сфері, оскільки ця позиція викликає заперечення і з огля-

ду на розбіжність понять «національний» та «державний» (зокрема, тлумачний словник визначає «національний» як пов'язаний з нацією, етносом, народом, а «державний» – з державою, владою, її органом [2, с. 121], і з огляду на позицію законодавця, який в тому ж Законі визначає національну безпеку як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. На наш погляд, під час дії воєнного стану в Україні та для консолідації українського законодавства, необхідно відносити СБ України до суб'єктів національної безпеки відповідно до повноважень СБ України та для більш ефективного управління та взаємодії між суб'єктами національної безпеки України.

У аспекті питання, що розглядається важливо зазначити, що відповідно до Стратегії забезпечення державної безпеки – це створення умов для забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності та демократичного конституційного ладу й інших інтересів від реальних і потенційних загроз Україні. А під суб'єктами забезпечення державної безпеки України законодавець пропонує розуміти, що це державний орган спеціального призначення із правоохоронними функціями, правоохоронні та розвідувальні органи й інші державні органи та особи, які беруть участь у забезпеченні державної безпеки відповідно до законодавства України [12]. Визначаючи, цілі, напрями та завдання державної політики у сфері державної безпеки, то необхідно констатувати, що у Стратегії забезпечення державної безпеки наголошується на розмежуванні повноважень та завдань між суб'єктами сектору безпеки й оборони, удосконалення взаємодії, у тому числі інформаційного обміну, та координації дій між ними, а також з іншими державним органами.

Окрім цього, поняття національної безпеки охоплює всі вищеперелічені аспекти, а саме державно-політичний, соціально-економічний, соціально-безпековий, національно-культурний, екологічний та інформаційний, необхідно визнати необґрунтова-

ність виключення воєнного аспекту зі змісту національної безпеки, оскільки з позиції законодавства це є одним з основних критеріїв розмежування цих юридичних станів. Крім того, дослідження науковців також вказують на те, що «національна безпека» та «державна безпека» мають різне тлумачення та стосуються належності переважно до суспільних (у випадку з національною безпекою) або ж державних (у випадку з державною безпекою) інститутів. Звідси логічно випливає, що нація перебуває у стані безпеки за умов захищеності та гарантованості основних матеріальних та нематеріальних благ, необхідних для забезпечення належних умов життя, включаючи державу, яка покликана ці умови забезпечити. А держава здатна ефективно реалізувати свої функції у разі наявності забезпечених і захищених належним чином її характерних ознак, а саме публічної влади, території, суверенітету та наявності права. Також представляється доцільним зазначити і те, що, зважаючи на законодавче, лінгвістичне і логічне розмежування досліджуваних понять, об'єкти їх захисту також не співпадають, оскільки державна безпека спрямована переважно на захист держави, а національна – ще й на захист суспільства і особи як його частини. Саме тому ці юридичні стани не є тотожними, а їх структура є якісно та кількісно нерівною [4]. На думку авторів, якщо СБ України задіяна під час дії правового режиму воєнного стану в Україні, тому вважаємо віднести СБ України до суб'єктів національної безпеки України.

У аспекті питання, що розглядається важливо зазначити, що відповідно до Стратегії забезпечення державної безпеки «забезпечення державної безпеки» – це створення умов для забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності та демократичного конституційного ладу й інших інтересів від реальних і потенційних загроз Україні. А під суб'єктами забезпечення державної безпеки України законодавець пропонує розуміти, що це державний орган спеціального призначення із правоохоронними функціями, правоохоронні та розвідувальні органи й інші державні органи та особи, які беруть участь у

забезпеченні державної безпеки відповідно до законодавства України [12].

Окрім цього, відповідно до розпорядження від 18 квітня 2023 р. № 328-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії забезпечення державної безпеки» (далі – План), в якому виділяються суб'єкти державної безпеки, які задіяні у реалізації цього Плану. Зокрема, для виконання цього Плану законодавець виділяє органи відповідальні за його виконання, зокрема: СБУ, УДО, СЗР, ГУР МО, Адміністрація ДПСУ, НАБУ, МВС, Національна поліція, МО, ДСНС, Департамент з питань виконання кримінальних покарань Мініюсту, БЕБ, Мінекономіки, Антимонопольний комітет, НАЗК, Адміністрація Держспецзв'язку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, Національний координаційний центр кібербезпеки, Генштаб ЗСУ, Національний банк та інші [11]. На наш погляд, основні засади реалізації цього Плану відбудуться після Перемоги у війні, відновлення суверенітету і територіальної цілісності України в межах кордонів 1991 р. та гарантії безпеки зі сторони світової спільноти або учасників Будапештського меморандуму.

Загалом серед суб'єктів правоохоронної діяльності виокремлюють органи правосуддя, органи прокуратури, органи служби безпеки (державної безпеки), органи внутрішніх справ, систему інших органів державної влади. Варто зазначити, що у поглядах науковців відсутня одностайність щодо належності до системи правоохоронних органів судів, контрольно-ревізійних установ тощо [9, с. 66].

Основними суб'єктами правоохоронної діяльності є правоохоронні органи. Згідно з Законом України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» до правоохоронних органів належать: органи прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання по-

карань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції [9, с. 67].

Відповідно, нормативне забезпечення правоохоронної діяльності є достатньо масштабним, оскільки йдеться про нормативне закріплення правового статусу та порядку діяльності всіх вищеперерахованих органів, а також прав суб'єктів – учасників адміністративного та кримінального процесу, суб'єктів, щодо яких здійснюється або які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції [9, с. 67].

Також є дискусійним питанням є те, що Указом Президента України від 28 квітня 2007 р. № 365 «Про внесення змін до Указу Президента України від 15 грудня 1999 року № 1573» СБ України виключена зі Схеми організації центральних органів виконавчої влади. Отже, Кабінет Міністрів України не має визначених Конституцією та законами України повноважень скасовувати акти СБ України, в тому числі накази Голови СБ України, зокрема на підставі частини восьмої статті 22 Закону України «Про Кабінет Міністрів України».

З аналізу вище наведених матеріалів зрозуміло, що національна оцінка стратегічних ризиків потребує відповідного інституційного забезпечення. В Україні на даний момент не створено чіткої структури правових норм і інституцій, що займаються стратегічним плануванням на урядовому рівні.

Правоохоронна діяльність органів безпеки здійснюється шляхом охорони й забезпечення безпеки особи, суспільства і держави. Феномен безпеки має багатоаспектний характер, обумовлений специфікою правоохоронної діяльності, яка здійснюється уповноваженими суб'єктами спеціального призначення (органами безпеки) з метою встановлення, гарантування та охорони режиму непорушності суспільних відносин. На нашу думку, в Україні та державах ЄС діяльність таких органів передбачає гарантування політичної, економічної, екологічної безпеки, а також внутрішньої і зовнішньої безпеки, міжнародної безпеки. Можна погодитись, що органи безпеки виконують специфічні

функції і завдання, які варто структурувати на такі різновиди:

– захисного спрямування (захист державного суверенітету, конституційного ладу, захист територіальної цілісності, захист економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу, захист законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб);

– правоохоронного спрямування (охорона державної таємниці, попередження, виявлення, припинення і розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції, інших протиправних дій, які створюють загрозу життєво важливим інтересам держави) [9, с. 71, 72].

Недостатня ефективність державних органів, непослідовність та незавершеність реформ складових сил безпеки, недосконалість механізмів правового, організаційного, кадрового фінансового, матеріально-технічного забезпечення процесу розвитку системи забезпечення державної безпеки підвищують уразливість держави до загроз і знижують ефективність заходів із протидії таким загрозам. Розвідувально-підривна та інша протиправна діяльність іноземних спецслужб, окремих організацій, груп та осіб, зокрема з використанням організованих злочинних угруповань і корумпованих посадових осіб, спрямована на руйнування механізмів державного управління та місцевого самоврядування [15, п. 12, 13]. В умовах повномасштабного вторгнення РФ, державні органи виявилася не спроможними виконувати свої функціональні обов'язки (швидке захоплення Півдня України, значні жертви і втрати у Центральних, Північних та Східних областях України, як наслідок, стрімке руйнування об'єктів критичної інфраструктури.

Окремо рекомендується для складової засад національної безпеки прописати окремі положення та принципи «економічного дива України» і це покласти в основу державної політики за принципом «все має бути найкращим». Пропонуємо створити міжвідомчу групу для розроблення стратегічного плану Управління людськими ресурсами на

довгострокову перспективу до 2030 рр., в якому необхідно деталізовано прописати національні ідеї, окремі принципи продовольчої безпеки, кібернетичні, захист критичної інфраструктури, відновлення зруйнованого народного господарства, кліматичні та екологічні виклики, раціональне використання енергетичних ресурсів, окремий акцент пропонуємо зробити інтелектуальному потенціалі (освіті та науці), підняття генофонду України, збільшення фінансової виплати на дитину під час декретної відпустки, відкриття банківського рахунку для дитини із відповідною кредитною ставкою, використовуючи у майбутньому для навчання та інших соціальних потреб, вигідне кредитування для усього населення країни, залучення інвестицій та відновлення потужностей ОПК, розвиток логістичного сухого порту, будівництво заводів, фабрик із метою створення нових робочих місць для населення країни, тим самим стимулюючи повернення громадян із-за кордону до України (застосовуючи політичні, матеріальні, моральні, дипломатичні та економічні чинники). Розвиток торгівлі та туризму, у тому числі дипломатичним шляхом забезпечення проходження транзитного шляху через Україну. Дану матрицю необхідно доповнювати та оновлювати відповідно до вимог сьогодення, але основоположні національні ідеї, щоб залишалися без змін.

Висновки

Отже, розглянувши правову основу та думки науковців у цій сфері, запропоновано унормувати відповідний понятійний апарат. Доведено, що Служба безпеки України, особливо під час дії правового режиму воєнного стану в Україні, належить до головних суб'єктів забезпечення національної безпеки України. Водночас, відповідно до чинного законодавства України на Службу безпеки України в цей період покладені, права, обов'язки і відповідальність за захист суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, як всередині країни, так і на тимчасово-окупованій території.

Для проведення загальнонаціональної оцінки ризиків у контексті розбудови Системи управління національними ризиками

(СУНР), разом із суб'єктами національної безпеки України, пропонується формування спеціальної міжвідомчої групи з проведення національної оцінки стратегічних ризиків при координації з боку головного суб'єкту СУНР, що має функціонувати при Головному ситуаційному центрі України.

Література

1. Баранецький Р.Ф. Щодо статусу Служби безпеки України як органу державної влади. Юридична наука. 2015. № 2. С. 22–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2015_2_5.
2. Великий тлумачний словник. Сучасна українська мова. / Загнітко А. П., Щукіна І. А. Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2008. 704 с.
3. Грідін О.В. Адміністративно-правовий статус Служби безпеки України. Держава і право. 2010. Вип. 48. С. 298–303.
4. Драч Д.Л. Співвідношення національної і державної безпеки: теоретико-правовий аспект / Д. Л. Драч, І. В. Стаднік // Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса. Том 2. № 11(2019). С. 22-26.
5. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В. А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А. М. Кислого і М. П. Стрельбицького. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 304 с.
6. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. № 2469-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241.
7. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25.03.1992 № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 382.
8. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Офіційне видання Верховної Ради України. К. : Парламентське видавництво. 1996. Ст. 8.
9. Павленко В.П. Щодо визначення поняття «безпека держави»: проблеми теорії та практики у сучасних умовах України / В.П. Павленко. Нове українське право. № 3. 2022. С. 103-109.
10. Правове регулювання правоохоронної діяльності: навчальний посібник

/ М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Ю. Р. Лозинський. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. 323 с.

11. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

12. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії забезпечення державної безпеки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2023 р. № 328-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/328-2023-%D1%80#Text>

13. Стратегії забезпечення державної безпеки: Указ Президента України від 16 лютого 2022 р. № 56/2022. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#Text>

14. Угровецький О.П. Адміністративно-правовий статус Державної служби охорони при МВС України // Наше право. 2004. № 3. С. 51-54.

15. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text>

16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 р. «Про Стратегію забезпечення державної безпеки»: Указ Президента України від 16 лютого 2022 року № 56/2022 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#Text>

SUMMARY

The article analyzes individual problems of legal regulation that affect the operational and service activities of the employees of the Security Service of Ukraine and formulates proposals for improving the organizational and legal foundations of this issue.

It has been proven that the Security Service of Ukraine, especially during the legal regime of martial law in Ukraine, belongs to the main subjects of ensuring the national security of Ukraine. At the same time, in accordance with the current legislation of Ukraine, the Security Service of Ukraine during this period is entrusted with rights, duties and responsibilities regarding the protection of sovereignty, constitutional order, and territorial integrity, both within the country and in the temporarily occupied territories.

In order to carry out a national risk assessment in the context of the development of the National Risk Management System, together with the subjects of the national security of Ukraine, it is proposed to create a special interagency group for conducting a national assessment of strategic risks, which should function under the Main Situation Center of Ukraine.

Key words: legal regulation, operational service activity of the Security Service of Ukraine, state security, subjects of the security and defense sector, martial law.